

використовуються, наявністю зворотного зв'язку. Тобто, успішність і якість освіти залежить від ефективної організації та педагогічної якості матеріалів, які застосовуються, педагогічного керівництва, майстерності викладачів, які приймають участь у цьому процесі. На перший план системи навчання виходить її педагогічна та змістовна організація (суворий відбір змісту для засвоєння, структурна організація навчального матеріалу).

Незважаючи на безперечні переваги дистанційної освіти, постає декілька питань проблемного характеру, що спонукає до дискусії. Наприклад, питання про її повноцінність і відповідність належній якості освіти у повному сенсі або важелі мотивації як організатора, так і споживача дистанційного навчання. У зв'язку з цим необхідним стає теоретична переробка низки питань, пов'язаних із розвитком дистанційної освіти. Перш за все, це взаємодія слухачів і викладачів, розробка навчальних матеріалів, оцінка результатів навчання, керування навчальним процесом тощо.

Впровадження та поширення дистанційного навчання вимагає вирішення певних проблем або аспектів, зокрема соціального, світоглядного, теоретико-методологічного, юридичного та дидактичного. Соціальний аспект відображає потреби населення в масових формах освіти, світоглядний – пов'язаний із необхідністю зміни стереотипів, тобто погляду на освіту як на сталу та незмінну систему, юридичний – необхідність адекватного правового супроводу даної форми навчання, дидактичний – педагогічні основи, розробку та удосконалення педагогічних форм освіти. Концептуальна мотивація нової форми навчання, методологічна обґрунтованість засобів навчання, що застосовуються, системна аргументованість психологічних і педагогічних основ реалізації різних методик і програм

утворюють теоретично-методологічний аспект дистанційної освіти.

**Висновки.** Дистанційне навчання, засноване на застосуванні сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, надає можливість здійснити багатоглядові, зокрема транс-дисциплінарні, освітньо-професійні програми у галузі охорони здоров'я, доступні для різних соціальних груп. Інформатизація освіти дозволить вирішити проблеми якісних змін інформаційного середовища, надасть нові можливості для розвитку особистості та формування комунікативних умінь, навичок, які стають однією з головних складових професіоналізму молодого фахівця, забезпечить розвиток самостійності, самоконтролю, пам'яті, уваги, пізнавального інтересу та здібностей.

#### Література

1. Лісовий В.М., Капустник В.А., В'юн В.В. Деякі аспекти професійної підготовки лікарів-інтернів у Харківському національному медичному університеті // Сучасний стан та перспективи підготовки лікарів-інтернів у Харківському національному медичному університеті: матеріали 44-ї науково-методичної конференції з інтернатури. – Харків: ХНМУ, 2018. – С. 3-12.

2. Перспективи дистанційного обучения в последипломном образовании / В.Ф. Куцевляк, Н.Б. Цыганова, И.Е. Велигоря и др. // Сучасна післядипломна освіта: досягнення, проблеми, перспективи: матеріали навчально-наукової конференції / під ред. О.М. Хвисяюка, М.І. Хвисяюка, В.Г. Марченко. – Харків: «Оберіг», 2013. – С. 25-27.

3. Основы дидактики в профессиональной деятельности преподавателя медицинского вуза. Справочное пособие для преподавателя медицинского вуза и колледжа / Под редакцией М.Г. Романцова. – Санкт-Петербург, 2010. – 94 с.

## ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

*Кокарь О.О., Любомирська Т.Р.*

*Запорізький державний медичний університет*

**Вступ.** Інтеграція України в Європейський освітній простір потребує зміни в організації навчального процесу[2]. Важливими аспектами організації навчального процесу є удосконалення педагогічних технологій, спрямованих на ефективне професійне навчання з урахуванням індивідуальних особливостей та розвиток самостійного мислення; використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ); створення умов для самостійного здобуття знань. В сучасних умовах самостійна робота набуває особливої ролі. Оволодіння навичками самостійної роботи навчає лікарів -інтернів працювати з численними джерелами інформації, активізує пізнавальну діяльність майбутнього спеціаліста, робить більш усвідомленим засвоєння навчального матеріалу[1]. Самостійна робота сприяє поглибленню і розширенню знань, формуванню інтересу до пізнавальної діяльності, оволодінню прийомами процесу пізнання, розвитку пізнавальних здібностей.

**Основна частина.** Оскільки по структурі учбового плану велика кількість годин відводиться на самостійну роботу, то на перший план висувається мета сформувати психологічну готовність лікарів-інтернів до самостійної роботи, тобто навчити їх вчитися самостійно. Самостій-

на робота базується на оволодінні знань та вмінь шляхом самостійної пізнавальної праці як в процесі аудиторних, так і в поза аудиторних годин. На лекціях лікарі-інтерни отримують установку і методичні рекомендації щодо самостійної роботи з основною та додатковою літературою, спрямовані на залучення до періодичної літератури і формування вміння здобувати та грамотно інтерпретувати інформацію за спеціальністю. В процесі підготовки до практичного заняття лікарі-інтерни використовують методичні рекомендації, які містять тестові завдання для контролю базисних знань, алгоритм поетапної самостійної роботи, технологічну карту проведення заняття, перелік рекомендованої літератури, питання для самоконтролю з еталонами відповідей. В процесі навчальної роботи викладачами вміло застосовуються різноманітні інтерактивні методи навчання (вирішування ситуаційних завдань, типових задач, постановка та вирішення проблемних запитань, організація ділових ігор, дискусій, взаємоконтролю, конкурсів на кращий тематичний реферат, наукову інформацію, підсумкових занять “Відповіді на запитання” та інші), які стимулюють і розвивають бажання майбутніх стоматологів до системної самоосвіти, підкреслюють роль і зна-

чення самостійної роботи. Наш досвід свідчить про те, що використання інтерактивних методів навчання сприяє розвитку самостійного мислення лікарів-інтернів, формуванню необхідності поповнювати свої знання, розвитку цілеспрямованої пізнавальної діяльності.

В організації СРС важливим є використання сучасних ІКТ, які забезпечують високий рівень професійної та інформаційної культури майбутніх лікарів. Новітні ІКТ включають насамперед тестово-контролюючі програми, а також мультимедійні електронні посібники. У зв'язку зі стрімким розвитком потужного інформаційного простору лікарі-інтерни самостійно працюють з різними ресурсами мережі Інтернет у запропонованому викладачем напрямку.

**Висновки.** Організація СРС з використанням інтер-

активних методів навчання та ІКТ забезпечує якісне засвоєння матеріалу, розвиває творчу складову, формує практичні навички та вміння, в тому числі роботу з науковою літературою та інформаційними ресурсами.

#### **Література.**

1. Свінницький А.С. Упровадження засад Болонського процесу в практичну підготовку лікарів на до-та післядипломному етапах /А. С.Свінницький // Практикуючий лікар. –2011. –№ 3.–С. 111-114.

2. Хребтій Г.І. Інноваційні технології, направлені на розвиток клінічного мислення у студентів вищих навчальних закладів України/Г.І.Хребтій//Буковинський медичний вісник.-2015.-Т.19,№2.-С.252-255.

УДК 378.147.046-021.68:[378.4:61](477.64-25)

### **СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ У ЗДМУ**

*Колесник Ю.М., Боярська Л.М., Ганчева О.В.*

*Запорізький державний медичний університет*

### **MODERN TECHNOLOGIES AND METHODS OF POSTGRADUATE MEDICAL EDUCATION INTERNSHIP DOCTORS IN ZSMU**

*Kolesnyk Y.M., Boiarska L.M., Hanicheva O.V.*

*Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia*

**Резюме. Мета роботи.** Проаналізувати технології та методи навчання в післядипломній медичній освіті лікарів-інтернів, що вивчають педіатрію, в Запорізькому державному медичному університеті. **Основна частина.** При навчанні лікарів-інтернів доцільно поєднання традиційних пояснювально-ілюстративних з активними та інтерактивними методами викладання. **Висновки.** Співробітництво професорсько-викладацького складу кафедр та їх вихованців в процесі спільних навчальних творчих процесів є дієвою активною формою навчання.

**Ключові слова:** методи інтерактивного навчання, лікарі-інтерни

**Summary. The aim of the study.** Analyzing of modern technologies and methods of postgraduate medical education internship doctors in Zaporizhzhya state medical university. **The main part.** During internship doctors' education it is necessary to combine traditional explanatory and illustrative with active and interactive methods. **Conclusions.** Cooperation of the teaching staff of the departments and their young doctors in the joint educational creative processes is an effective form of study.

**Key words:** methods interactive learning, internship doctors

**Вступ.** В період реформування сфери охорони здоров'я зростає значущість кадрового потенціалу – підготовка якісних, конкурентоспроможних фахівців в сфері охорони здоров'я, які би усвідомлювали багатогранну працю лікаря та мали достатню компетенцію щодо її виконання. В цьому контексті виховання фахівців на етапі інтернатури набуває особливе і вирішальне значення. В сьогоденні методи навчання обговорюються викладацькою спільнотою на сторінках преси. Кожен з сучасних методів навчання (активний і пасивний) має свої переваги і недоліки.

**Мета роботи.** Проаналізувати технології та методи навчання в післядипломній медичній освіті лікарів-інтернів, що вивчають педіатрію, в Запорізькому державному медичному університеті.

**Основна частина.** Відмінності сучасних методів навчання – активних чи пасивних – пов'язані з різним ступенем активної участі осіб, що навчаються, в навчально-пізнавальній діяльності при отриманні та засвоєнні нової інформації.

До пасивних методів навчання відносять читання лекцій, які вважаються одним з не дуже ефективних засобів надання інформації [1]. Це традиційне пояснювально-ілюстративне навчання з авторитарною взаємодією. Інтерн займає позицію пасивного слухача інформації, викладач є дійовою особою і дії слухачів повністю контролюються і активізуються ним (рисунок 1).

Ми вважаємо, що з точки зору передачі клінічного досвіду майбутнім фахівцям, лекція залишається актуальною формою. Для підвищення ефективності засвоєння лекційного матеріалу на кафедрі дитячих хвороб ЗДМУ використовуються деякі трансформації його застосування – проблемне викладання у бінарному стилі – двома доповідачами різними за фахом, або викладання ілюстрованих випадків з клінічної практики, в яких подаються власне клінічний випадок, аналізи різних методів діагностики, методики лікування та літературний огляд за нозологічними формами. Майстерно викладена лекція може бути взірцем для майбутніх лікарів не лише за змістом, але й за оформленням, компоновкою, психологічними прийомами, що, можливо, в майбутньому інтерни зможуть використовувати у своїй практиці.

Активні методи навчання (АМН) спонукують до активної розумової й практичної діяльності в процесі оволодіння матеріалом, коли активний не тільки викладач, але й